

- курс освіти: нові можливості бібліотек ВНЗ у сучасному інформаційному просторі [Електронний ресурс] : матеріали Міжнар. наук. — практ. конф., 18 листоп. 2015 р. / Житомир. нац. агрокол. ун-т; [редкол. : М. В. Ігнатюк, О. С. Кільницька, І. С. Гейзе]. — Житомир : ЖНАЕУ, 2015. — С. 67—71. — Режим доступу : http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/3357/1/Library_ZNAU_2015_67—71.pdf. — Перевірено : 30.05.2016.
2. Ігнатюк М. В. Нові можливості бібліотек вищих навчальних закладів агроекологічної галузі у сучасному інформаційному просторі / М. В. Ігнатюк // Бібліотека — пріоритетний ресурс освіти: нові можливості бібліотек ВНЗ у сучасному інформаційному просторі [Електронний ресурс] : матеріали Міжнар. наук. — практ. конф., 18 листоп. 2015 р. / Житомир. нац. агрокол. ун-т; [редкол. : М. В. Ігнатюк, О. С. Кільницька, І. С. Гейзе]. — Житомир : ЖНАЕУ, 2015. — С. 4—12. — Режим доступу : http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/3349/1/Library_ZNAU_2015_4—12.pdf. — Перевірено : 30.05.2016.
 3. Карамішева К. Онлайн-послуги Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського: сучасні підходи та перспективи / К. Карамішева // Вісник Книжкової палати. — 2014. — № 6. — С. 14—18.
 4. Прохоренко О. Сучасні технології обслуговування користувачів Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського через МБА та ЕДД / О. Прохоренко, Т. Павленко // Бібліотечний форум України. — 2014. — № 1. — С. 16—19.

Аліна МАРТИНЮК,
завідувачка інформаційно-
бібліографічного відділу бібліотеки
Житомирського державного
університету ім. І. Франка

Електронна бібліографічна продукція бібліотеки ЖДУ ім. І. Франка: створення та використання у віртуальному просторі

Анотація: здійснено огляд змістовних і жанрових особливостей електронної бібліографічної продукції, яку пропонує віддаленим користувачам бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Ключові слова: веб-сайт бібліотеки, електронна бібліографічна продукція, електронний каталог, бібліографічні покажчики в електронній формі, віртуальні бібліографічні списки літератури, віртуальна довідкова служба, online-замовлення.

Сьогодні бібліотека Житомирського державного університету ім. І. Франка — провідна освітянська бібліотека, одна із кращих вузівських бібліотек



Рис. 1 Головна сторінка сайту бібліотеки

Житомирщини. Це навчальний, науковий, інформаційний і культурно-просвітницький підрозділ університету із розгалуженою структурою, основне завдання якого — забезпечення повного, високоякісного й оперативного бібліотечно-бібліографічного та інформаційного обслуговування студентів, аспірантів, професорсько-викладацького складу, співробітників.

Бібліотечний фонд становить близько 470 тис. примірників. Щорічно бібліотеку відвідує понад 367 тис. читачів: викладачів, наукових працівників, співробітників, студентів та інших користувачів. Їм видається 355 тис. книг, журналів, газет, як на паперових, так і на електронних носіях.

З 2010 р. у бібліотеці запроваджуються електронні технології при формуванні інформаційно-ресурсної бази бібліотеки і системи бібліографічно-інформаційного обслуговування користувачів.

Надання доступу до електронних інформаційних ресурсів, популяризація їх використання в університетському середовищі — важливий напрям діяльності бібліотеки.

Так, згідно з Договором про науково-інформаційне співробітництво між Державною науково-педагогічною бібліотекою ім. В. О. Сухомлинського та Житомирським державним університетом ім. Івана Франка формуються електронні бібліографічні ресурси Зведеної бази даних дисертацій з питань освіти, педагогіки та психології, Зведеної бази періодичних видань ДНПБ

ім. В. О. Сухомлинського, Довідника науково-інформаційної й видавничої діяльності та основних заходів освітянських бібліотек МОН України та НАПН України та надання доступу до них.

У 2015 році відредаговано та надіслано до Зведеної бази даних дисертацій 120 записів та 163 бібліографічних записи до Зведеної бази періодичних видань ДНПБ ім. В. О. Сухомлинського.

Щоденно ведеться робота з організації сайту бібліотеки. Сайт підтримується українською, англійською та російською мовами. Відображається інформація про всі заходи, які відбуваються у бібліотеці. *Веб-сайт бібліотеки ЖДУ ім. І. Франка* об'єднує інформаційно-бібліографічні ресурси, створені для навчальних та наукових потреб вузу. На сайті представлена електронна бібліографічна продукція: електронний каталог, бібліографічні покажчики, списки літератури, інформаційні бюлетені, віртуальні виставки, презентації.

Новою формою діяльності стали *проекти*, які представлені на сайті bib@zu.edu.ua:

- «Крок назустріч»;
- «Радимо прочитати»;
- «Основи наукових досліджень»;
- «Моніторинг діяльності бібліотеки»;
- *online-замовлення* бібліографічних списків літератури до навчальних дисциплін.

Суттєвою складовою інформаційного обслуговування стали:

— *віртуальні презентації книг* — «Іван Огієнко: “Я все зробив, що міг зробити...”»; «Футбол єднає світ»; «Україна крізь віки»; «Царство грибів»; «Релігія — світ — Україна»; «Шарлотта Бронте»; «Кайдани Чорнобиля: до 30-ї річниці Чорнобильської трагедії»;

— *віртуальні виставки букіністичної літератури* — «„Феноменологія духа“ Гегеля»; «Цікавинки зоологічного світу»; «Математика — цариця наук»; «Психологія — фітнес для мозку»; «Писемність — душа кожної нації»; «Книги-ювіляри 2016»; «Бібліографоманія: до 145-річчя від дня народження Любові Борисівни Хавкіної»;

— *тематичні списки* — «Дистанційна освіта»; «Тероризм як соціально-психологічна та суспільно-політична криза суспільства»; «Серпантин нових книжок»; «Фізичне виховання — основа розвитку гармонійної особистості»; «Вітаміни — молекули життя»; ««Методичний круїз» — методика викладання геометрії в школі»; «Національна безпека: стратегічні пріоритети»; «Галерея книжкових новинок»;

— *списки нових надходжень*;

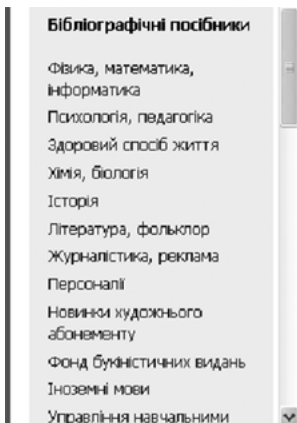
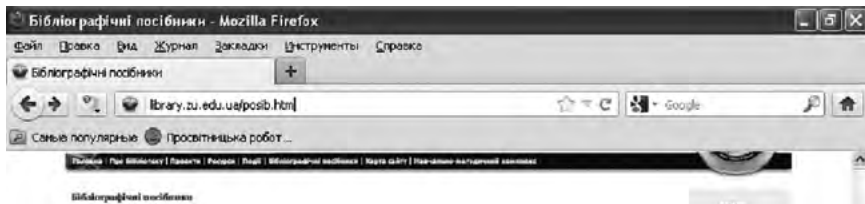


Рис. 2 Рубрика «Бібліографічні посібники»



Фізика, математика, інформатика (7)	Психологія, педагогіка (22)	Здоровий спосіб життя (5)
Хімія, біологія (4)	Історія (4)	Література, фольклор (4)
Журналістика, реклама (2)	Персоналії (23)	Новинки художнього абонементу (13)
Фонд букіністичних видань (21)	Іноземні мови (5)	Управління навчальними закладами (1)
Народні традиції (1)	Екологія (1)	

— *списки тем дипломних робіт*

— *бібліографічні покажчики.*

На сайті бібліотеки у рубриці «Бібліографічні посібники» представлені інформаційні та рекомендаційні списки, бібліографічні покажчики, які згруповано за галузями знань.

На сайті бібліотеки представлені наступні бібліографічні покажчики:

«Думка. Праця. Нагорода: до 50-річчя Національної премії України імені Т. Шевченка»¹ — покажчик відображає твори видатних митців України та світу, автори яких були відзначені найпрестижнішою нагородою України в галузі літератури і мистецтва.

— «Фольклор»² — представляє документи, які розкривають особливості, історію розвитку, жанрову структуру світового фольклору, зокрема України та Росії.

— «Павло Тичина»³ — біобібліографічний покажчик відображає твори видатного українського поета, перекладача, літературного критика, а також літературу про його життя та діяльність.

— «Ліна Костенко»⁴ — біобібліографічний покажчик вміщує твори поетеси, громадської діячки, лауреата Шевченківської премії 1987 року, а також літературу про її життя та діяльність.

— «Дисертації фонду бібліотеки Житомирського державного університету ім. І. Франка»⁵ — науково-допоміжний анотований бібліографічний покажчик, що вміщує бібліографічний опис, зміст та анотації дисертаційних робіт на здобуття вчених ступенів кандидата та доктора педагогічних та філософських наук з 2004 року, які зберігаються в науковому читальному залі бібліотеки Житомирського державного університету ім. І. Франка.

— «Періодичні видання: довідник»⁶ — де відображено періодичні видання, які передплачує бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка у певному році.

¹ Клименко Т. Є. Думка. Праця. Нагорода : наук.-допоміж. бібліогр. покажч. / Т. Є. Клименко, А. І. Мартинюк. — Житомир, 2011. — 131 с.

² Клименко Т. Є. Фольклор : бібліогр. покажч. / Т. Є. Клименко, А. І. Мартинюк. — Житомир, 2011. — 79 с.

³ Павло Тичина : біобібліогр. покажч. / уклад. : А. І. Мартинюк, Т. Є. Клименко. — Житомир, 2011. — 35 с.

⁴ Ліна Костенко : біобібліогр. покажч. / уклад. А. І. Мартинюк ; відп. за вип. Т. Є. Клименко ; за ред. Т. Є. Клименко — Житомир, 2012. — 44 с.

⁵ Дисертації фонду бібліотеки Житомирського державного університету ім. І. Франка : наук.-допом. аног. бібліогр. покажч. / уклад. : Л. Е. Ренькас, Т. А. Бондарчук. — Вид. 3-є, доповн. — Житомир, 2014. — 367, [1] с

⁶ Бондарчук Т. А. Періодичні видання — 2015: довідник / авт. — укл.: Т. А. Бондарчук, С. В. Колодюк. — Житомир, 2015. — 98 с.

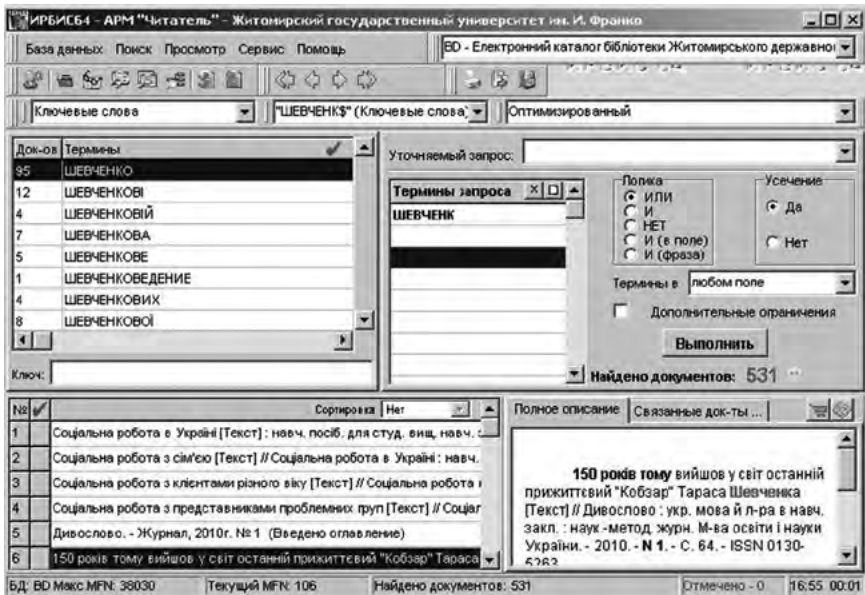


Рис. 3 АРМ «Читач»

Джерелознавчою базою цих бібліографічних ресурсів стали фонди бібліотеки.

Бібліотекарями було підготовлено методичні рекомендації з методики роботи в АРМ «Каталогізатор»: «Методика заповнення полів в АРМ «Каталогізатор» бібліотечної системи «Ірбіс»: методичні рекомендації та приклади»¹.

Набули подальшого наповнення бази даних (БД) різноманітної інформації:

- *Електронний каталог* — (заг. к-сть понад 75000 зап.);
- *Букністичний каталог* — (заг. к-сть понад 1200 зап.);
- *Каталог дисертацій* (заг. к-сть 264 зап.);
- *Каталог авторефератів* (заг. к-сть 184 зап.);
- *«Волинь-Житомирщина»* (заг. к-сть 768 зап.).

Бази даних «Каталог дисертацій», «Каталог авторефератів», «Волинь-Житомирщина» містять активні посилання на повний текст матеріалів.

У базі даних «Електронний каталог» розробляється електронна закладка КО для визначення книгозабезпеченості навчальних дисциплін.

¹ Методика заповнення полів в АРМ «Каталогізатор» бібліотечної системи «Ірбіс»: метод. рек. та приклади / Т. А. Бондарчук, О. І. Грищенко, С. В. Колодюк, А. І. Мартинюк; за ред. Т. С. Клименко. — Херсон : Олді-плюс, 2014. — 276 с.



Рис. 4 Веб-Ірбіс

Доступ до електронного каталогу можливий як з локальної мережі університету, так і з мережі Інтернет:

Науково-методичним відділом бібліотеки простежено і визначено кількість звернень до Електронного каталогу протягом 2013—2016 років.

Звернення до Електронного каталогу

Звітний період	Кількість користувачів	Кількість сеансів
2013	30550	34086
2014	66932	73927
2015	65738	72982
01.05.2016	10527	11477

Рубрика «Ресурси» представляє презентації книг, які згруповано за галузями знань:

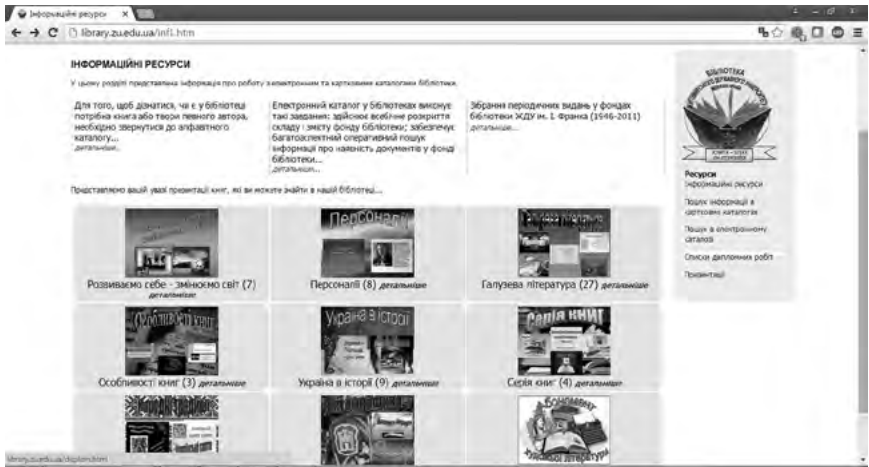


Рис. 5 Рубрика «Ресурси»

На сайті діє віртуальна довідкова служба «Запитай бібліотекаря», що виконує запити віртуальних користувачів. За 2014—2015 роки до служби звернулись 7580 користувачів.



Рис. 6 «Запитай бібліотекаря»

Звернувшись до нашої служби, користувач зможе у режимі «запит-відповідь» одержати:

- відомості про наявність видання у бібліотеці та шифр зберігання документа;
- консультацію з бібліографічного опису (уточнення елементів, які відсутні або неточно наведені);
- інформацію про необхідну літературу до реферату чи курсової роботи;
- список літератури за темою (за довідково-бібліографічним апаратом нашої бібліотеки до 8—10 джерел);
- список нових надходжень до бібліотеки за певний період;
- консультації з використання книжкових фондів та електронних ресурсів бібліотек.

Віртуальний простір та електронна бібліографія значно розширює можливості бібліотеки з інформування користувачів за різними галузями знань. Завдяки глобальній мережі кожен бажаючий може отримати необхідну бібліографічну інформацію з будь-якого куточка світу, лише відвідавши сайти бібліотек.

Джерела:

1. Грищенко Т. Принципи інформаційно-бібліотечного обслуговування ВНЗ: орієнтація на вимоги сучасності / Тамара Грищенко, Наталія Етенко // Вища школа. — 2015. — № 6. — С. 69—78. — Бібліогр.: с. 77—78.
2. Шрайберг Я. Бібліотеки в електронному середовищі і виклики сучасного суспільства / Яків Шрайберг // Вища школа. — 2009. — № 8. — С. 60—84. — Бібліогр.: с. 81—84.
3. Шрайберг Я. Електронна інформація, бібліотеки і суспільство: що нам чекати від нового десятиліття інформаційного століття? / Яків Шрайберг // Вища школа. — 2011. — № 10. — С. 96—125; № 11. — С. 70—86.
4. Шрайберг Я. Інтеграція бібліотек в інформаційне суспільство, яке розвивається: що нас чекає попереду? / Яків Шрайберг // Вища школа. — 2012. — № 11. — С. 83—119.